

LAŠKOVÁNÍ SE SMRTÍ

OTTO HORSKÝ

LAŠKOVÁNÍ SE SMRTÍ

aneb

KDYŽ MÁ SMRT SMYSL PRO HUMOR

Rozšířené a doplněné vydání po dalších čtyřech letech

Otto Horský

EPITAF

Život je křehký a je třeba ho žít, neboť každý den
může být dnem posledním

ÚVODNÍ POZNÁMKA

Autor knihy celý svůj velmi pestrý život popsal v mnoha knihách cestopisných, v životopisných či v monografiích. Všechny byly vydány jak v knižní papírové formě, tak jako E-knihy, nebo některé i na nosičích DVD. Jak uvádí ve své nejobsáhlejší knize „Živá monografie“ (© 2019, Nová Forma), jeho život byl díky zvolenému povolání inženýrského geologa doprovázen nejen laskavostmi, které život na této naší planetě Zemi přináší, ale i strastmi a nebezpečnými situacemi, které, zejména geologa, budujícího velké vodní stavby v mnoha zemích světa, v mnoha různých klimaticky rozdílných oblastech, s různou nadmořskou výškou, včetně výšky vysokohorské, mnohdy s nepříznivými životními podmínkami, vždy na jeho cestě světem doprovázely. Díky tomu, že jeho povolání se mu stalo životní láskou, vždy byly vzniklé těžkosti, někdy s větší dávkou, jindy s projevem hrdinstvím, překonány. Přesto se ale dostával někdy do situací, kde jen vteřiny ho dělily od jisté smrti nebo velmi těžkého zranění. A o tom je tato kniha, kterou považoval na sklonku svého života za potřebnou napsat k doplnění konečného obrazu jako o člověku, který vždy žil plnohodnotným životem, který se neobával podstupovat rizika, která jeho povolání doprovázela. Jako člověka, který se vždy snažil najít rovnováhu mezi běžným a rodinným životem a prací. Ne vždy se mu to plně podařilo. Přesto však jednou

odejde z tohoto světa s uspokojením, že nežil život marný a splnil své životní poslání

ÚVODNÍ SLOVO

Autorem předložené knihy je můj rodný bratr. Vyrůstali jsme spolu v jednom hnízdě, takže jeden o druhém můžeme zasvěceně referovat. Od prostých dětských a později i mladických let jsme oba, samostatně i společně poznávali svět a nechávali se jím okouzlovat. Výsledkem však nebylo jen snění, vždyť svět lákal k průkopnickým činům. Musím ovšem přiznat, že můj akční rádius byl v tomto směru podstatně skromnější, kdežto Ota hleděl od mládí do dálek a jeho dobrodružné akce dělaly mnohdy vrásky rodičům. Je však známo, že svět nedává své dary a poučky zadarmo. Uštěřené štulce a jindy zas i trofeje, s nimiž se setká každý mladý dobyvatel, neprošly kolem naší hlavy bez odezvy. Naopak byly i takové, které formovaly naše charaktery a ovlivňovaly naše životní cesty.

Můj bratr Otto ve svém nedávném vyznání v české televizi sám o sobě tyto vlivy definoval. Setkáváme se s nimi i v jeho bohaté literární tvorbě, kde neustrnul u nějakých suchopárných technických slabikářů. Jeho vyprávění je mnohdy protkáno osobními, mnohdy i osudovými zážitky – a to je právě to, co je hlavním motivem této knihy. Nejedná se přitom o smyšlené příběhy, umístěné do vzduchoprázdna. Naopak jsou průvodním jevem při dobývání technických a objevitelských počínů z okruhu zajímavé a stále živé profese inženýra geologa. Z toho důvodu se dá předpokládat, že na

mnoha stránkách upoutají i prostého čtenáře, kterému nejsou lhostejné záhady a poznatky současného světa.

K dokreslení okolností při vzniku popisovaných životních situací chci ve vši skromnosti podotknout, že autor i já jsme vrstevníci, kteří v rámci svých profesí směřovali k vyřešení svěřených úkolů, aniž by obcházeli tvrdou realitu a podléhali záhadám. Dlužno ovšem říci, že v tom dobrém i zlém jsme většinou nezůstávali sami, neboť nás provázela pomoc a účast našich rodin i našich spolupracovníků. Navíc – a v tom jsme spolu zajedno, se nás mnohdy zmocňovaly pocity, že naše kroky střeží nějaká nedefinovatelná inteligence, která nás zapojila do hry o budoucnost světa a nehodlá nás odhodit jako obětované figurky. Snad si mohu dovolit pronést takové domněnky i za bratra, i když se naše životní osudy odlišovaly svou náročností. Mám tím na mysli, že jeho zvolené pracovní poslání se neodehrávalo v salonech, ani na plážích pod palmami, nýbrž v tvrdém a neznámém terénu. Přitom bylo nezbytné, aby obhájil své ideje a kroky, proto na své životní a profesní pouti jednal s mnoha lidmi, a pokud vím, zachoval si přitom ke všem korektní vztah, ať už to byli jeho soukmenovci, spolupracovníci, velvyslanci či peruánští indiáni.

Při našich rodinných srazech jsme zpravidla přetřásali naše životní peripetie a oba se snažili rozšifrovat situace, které zůstávaly obloženy otazníky. Tak se zrodilo a vypěstovalo jakési kamarádství s životem, jehož periferie sahala až k hranici láskování se smrtí v případech, kdy nás lidské síly zradily a opustily a šanci nám mohlo poskytnout už jen hozené lano. V takové situaci jsme se v životě několikrát ocitli oba,

nikdy však společně „tady a teď“. Proto na Otově cestě životem zůstala kopa otazníků, které já na tomto poli při nejlepší vůli nemohu nahradit konkrétní vysvětlivkou či vlastním zasvěceným názorem na úvahy: kdo láskoval se smrtí, protagonista, nebo jeho sudičky? Jednalo se o nezodpovědný hazard se zásobníkem lidských sil, nebo o cílevědomou snahu uskutečnit své životní poslání za každou cenu?

To musí zaujatý čtenář či filozofující soudce vydedukovat sám z autorova vyprávění. Jedno připomenutí však nelze pominout: většina z nás, zvláště z těch, kdož bojují nejen o sebe, nýbrž i za existenci lepšího světa, by mohla též popřemýšlet o vlastních peripetiích svého životního slalomu. Z tohoto pohledu berme autorova sdělení v této knize jako inspirující a užitečné podněty pro hodnocení vlastního života každého čtenáře.

Milan Zatloukal, 2023

ÚVOD

Tato kniha by nikdy nevznikla, kdybych žil život běžného, klidného a spořádaného člověka. Takového, který prožije dětství v milující rodině, v dospělosti založí rodinu vlastní, dobře se o ni stará, zestárne – a pak se rodina stará o něj. Prostě klasika, která někdy funguje, a někdy také ne.

Nevznikla by ani tehdy, kdybych neměl dobrodružnou povahu, kdyby mi nechyběl pud sebezáchovy a kdyby mě život neustále nepostavoval do situací, které byly zajímavé, neobvyklé, někdy až nebezpečné. Od dětství mě přitahovala příroda a svět. Už jako školák jsem si kladl otázku: „Proč je svět tak velký a plný zajímavostí?“ A sám jsem si odpověděl: „Abychom ho mohli poznávat.“ Tehdy jsem ještě netušil, že svět není jen fascinující, ale také plný nástrah.

V úvodu musím vysvětlit i to, proč jako autor uvádím jméno Otto Horský, když jsem se narodil jako Otto Zatloukal. Nebylo pro mě jednoduché opustit rodné jméno a vzdát se možnosti dělat čest velké rodině Zatloukalů. Přiznávám, že jsem to udělal z úcty a lásky k mé budoucí manželce Olze Horské, která si to přála. Sňatkem v Novém Jičíně dne 16. 8. 1962 jsem ve svých čtyřiaadvaceti letech převzal její příjmení.

Z toho vyplývá, že všechny události mého života do tohoto věku patří Otto Zatloukalovi, a teprve ty pozdější Otto Horskému.

V tehdejší době nebylo běžné, aby si muž ponechal své rodné jméno, natož aby převzal jméno manželky. A jak na to reagovala rodina?

Normálně. Bez kritiky. Rychle si zvykli. Dobře to přijali i kolegové z geologické a stavební branže. Protože jsem měl už několik odborných publikací pod jménem Zatloukal, uváděl jsem po dobu dvou let jméno Horský – Zatloukal a teprve poté jen Horský. Nejvíce kritiky jsem paradoxně dostal od mužů, které jsem vůbec neznal. Prý jsem dal jejich ženám do rukou nebezpečnou zbraň – příklad, že i muž může přijmout příjmení manželky.

Svému dětskému snu jsem však šel neúnavně naproti. Sportoval jsem, abych byl fyzicky i psychicky připraven. Studoval jsem literaturu o zemích světa, o jejich přírodě i lidech, abych jim jednou porozuměl. Učil jsem se jazyky – ruštinu, němčinu, angličtinu a hlavně španělštinu, která mě přitahovala nejvíce. A rozhodl jsem se stát inženýrským geologem, protože právě tento obor má k přírodě i cestování nejblíže. Navíc člověk většinou vidí výsledky své práce ještě za života, což se o geologii historické říci nedá.

K názvu této knihy – „Když má smrt smysl pro humor – Přežil jsem, tedy píšu“ – mě přivedla příroda sama. Rostlinná i živočišná říše, v níž se každý den odehrává drama přežití. Měl jsem to štěstí být jednou svědkem takového malého přírodního divadla.

Při návštěvě letní chaty, kde pobýval můj o šest let mladší bratr Zdeněk s rodinou, mě upozornil na břízku pod terasou. Zasadil ji a na kmen připevnil ptačí budku, aby mohl pozorovat ptáky při ranní kávě, cigaretě a skleničce vína. Jenže do budky se nastěhovaly

veverky. Lozily po kmeni, zápasily o potravu a předváděly nečekané akrobatické výkony. Bylo to divadlo, které by pobavilo i člověka bez smyslu pro humor.

Ale to hlavní přišlo až potom. Pod budkou se v kmeni objevila hlava smrtky – přírodní kresba, která jako by tam byla schválně. Roztomilé veverky po ní běhaly nahoru a dolů, laškovaly spolu i s ní. A mně, člověku, který od dětství žil v symbióze s přírodou, to připadalo jako blesk z čistého nebe. Ano – to je ono. To je název knihy, kterou píšu.

Už dlouhá léta si zaznamenávám neobvyklé, zajímavé, někdy nevysvětlitelné a často i nebezpečné příhody, které mě na cestě životem potkaly. Příroda a okolnosti mi jich nadělily mnoho. Díky svému vzdělání a vnímavosti jsem je dokázal analyzovat, pochopit, propojit – a někdy i vysvětlit. Ale některé z nich zůstávají dodnes záhadou.

Strom života pod terasou chaty ve Ptenském Dvorku. Na terase zleva švagrová Marlén, Drahoslav, vzadu manželka Marie, vpravo bratr Zdeněk a Olga. Foto Otto Horský, 2018.

LAŠKOVÁNÍ SE SMRTÍ

Proč jsem tak nazval tuto knihu? Jednak jsem byl inspirován výše uvedenou příhodou na chatě u mého bratra Zdeňka, jednak, a to hlavně, protože jsem si vědom, že v mnoha případech jsem si o příhodu nebo nehodu koledoval sám. Jsem k sobě kritický. Co se mi v životě v tomto směru přihodilo, bylo vždy natolik silné a hluboké, že jsem si to dodnes zapamatoval do posledního detailu.

Na rozdíl od toho, že zajímavosti mého života jsem si vždy poznamenával do všudypřítomného poznámkového bloku, těmto příhodám jsem se záměrně vyhýbal, protože se týkaly většinou jen mé osoby a za můj podíl viny, pokud jsem ji v daném konkrétním případě měl, jsem se opravdu styděl. Takže jsem to raději nikdy moc nerozebíral a přemýšlel, jestli náhodou nemají pravdu lidé, kteří mi začali tvrdit, že když někdo jen sedí za pecí a nic nedělá, nevystavuje se žádným rizikům a žije ve spokojeném a klidném bezpečí. O tom bych ale pochyboval, nebezpečí hrozí a číhá na svoji příležitost všude. Ale známé rčení, že „Když někdo nic nedělá, nic nepokazí“, tak tomu bych věřil. Někdy je to tak lepší, protože alespoň se nemrhá hodnotami. V horším případě, když neschopný či od přírody málo nadaný člověk dělá něco důležitého buď sám od sebe, nebo proto, že ho tím někdo pověřil, může vystavit nejen sebe, ale i druhé vážným rizikům. Tím se ovšem nechci zařadit mezi tuto kategorii, moje činnost myslím byla vždy smysluplná. Ale buď snížená hladina pudu

sebezáchovy, nebo touha po dobrodružství a odvaha riskovat vedly k tomu, že nebezpečných příhod bylo v mém životě bezpočet a že se podivuji sám nad sebou, že dosud žiji. Osud mně byl dosud milostiv. Asi ještě nepřišla moje hodina, aby se naplnila věštba mých sudiček, což byly tetičky, sestry mé matky, bylo jich pět, že se utopím. Nebral jsem to nikdy vážně, a když se dnes podívám zpět, až sám sebe se děším, jak jsem naplnění této věštby vždy napomáhal. Vodu miluji jako by byla stálou součástí mého života. Voda, voda a znovu voda. Nakonec i mým povoláním se stala voda, neboť jako inženýrský geolog jsem celý život spolupracoval i jako hlavní garant díla s projektanty a staviteli přehrad a vodních nádrží, přečerpávacích vodních elektráren, hydro-energetických staveb a závlahových systémů.

Laškování se smrtí mně bylo zřejmě předurčeno již při narození Jsouc nedočkavý poznat tento svět, vyklubal jsem se z matčina lůna o něco dříve. Jak je uvedeno v rodném listě, narodil jsem se 13 dubna roku 1938 v Prostějově, v Mlýnské ulici č. 37. Porodila mě naše vzdálená příbuzná, porodní babka paní Benešová. Jako první mě po narození spatřila moje babička Láníková, žijící ve Štětovicích nedaleko města Prostějova. Když „TO“ spařila, prý prohlásila: „Toto? Mařo, nech TO umřít!“

Mařa dítě umřít nenechala a oč více muselo to „nebohé“ dítě bojovat o svůj život, o to bylo čilejší a vynalézavější. Nikdy jsem tuto průpovídku babičce neměl za zlé. Celý život jsem ji velice miloval a ona milovala mě.

Můj rodný dům v Prostějově na Mlýnské ulici, č. 37, kde se mi přihodila za protektorátu Čech a Moravy tato nemilá a nebezpečná situace s německými vojáky.

Dům na Mlýnské 37. Dřevoryt od akademického malíře Karla Svolinského, 1942

Babička Loníková byla tak milá, tak dokonalá, jako babička z knihy Boženy Němcové. Ale byla to ještě „stará škola“. Za Rakouska – Uherska bylo zcela normální mít mnoho dětí. Však když se nějaké nepovede, narodí se rychle další. Konečně, moje druhá babička, matka mého tatínka, měla 12 dětí a do dospělého věku přežily jen čtyři, tedy pokud opomenu nejstaršího syna Aloise, který zemřel v roce 1923 ve věku 23 let na podvýživu a tuberkulosu. Ale ty zbylé čtyři děti se dožily velmi vysokého věku. Prostě, přirozený výběr. Můj tatínek to měl v životě vyřešené. Když někomu zemřelo dítě, jen se pokřižoval a řekl: „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal.“ A tím to považoval za uzavřené.

Záhy se do Prostějova na mě přijely podívat i matčiny sestry, starší Božena a mladší Lída, Drahuse, Vlasta a Broňa, z otcovy strany pak jeho brněnské sestry Božka a Fanyňka. Všechny se jednotně usnesly, že nový člen rodiny dostane jméno po skoro – strejdovi Ottovi Řehulkovi, který byl vážným nápadníkem nejmladší tatínkovy sestry Aničky. Moje maminka jim přisoudila postavení sudiček. Jedna ze sudiček prý prohlásila: „Toto dítě dosáhne dobrého vzdělání a úspěchů v práci a cestování. Získá i uznání, ale nakonec se utopí.“

Nikdy jsem věštbě sudiček nepřikládal velkou váhu. Nestačil jsem se ani zamýšlet sám nad sebou a životu nebezpečné příhody mě jen tak míjely. Ale předpovězený osud byl ke mně vždy milostiv. Asi ještě nepřišla moje hodina, aby se naplnila věštba mých sudiček, že se utopím. Nebral jsem to nikdy vážně. Když se dnes podívám nazpět, až sám sebe se děším, jak jsem naplnění této věštby vždy napomáhal. Vodu miluji, jako by byla stálou součástí mého života. Nestačil jsem

se zamýšlet ani sám nad sebou. Životu nebezpečné příhody mě jen tak mījely a osud mi byl vždy milostiv. Asi ještě nepřišla moje hodina, aby se naplnila věštba mých sudiček.

Moje představa zářivé budoucnosti na mém akvarelu z roku 1972. Rozbouřené moře, tajuplné bárky, velkoměsta plná mrakodrapů a zářivých světél, slunce v mlze a nedostižné ženy v oblacích.

VODA, VODA, VODA. TA MĚ MĚLA DOPROVÁZET PO CELÝ MŮJ ŽIVOT. NAKONEC SE STALA I MÝM CELOŽIVOTNÍM POVOLÁNÍM

*Moje babička Marie Zatloukalová
(hůlková) v Prostějově u dveří domu
na Mlýnské ulici 37.*

První vážná příhoda s vodou se mi stala ve věku čtyř let. To jsem byl s babičkou „hůlkovou“, tak jsme říkali matce mého otce Jana, u rybníka v Prostějově. Byl vzdálený od našeho domu na Mlýnské ulici necelých 200 metrů. Líbilo se mi házet placaté kamínky a dělat „žabičky“. Jeden vrh placatého kamínku však byl tak silný, že mě stáhl s sebou a spadl jsem přímo u splavu do rybníka. Kdyby mě proud vody stékající do splavu uchopil, mohlo to dopadnout velmi zle. Babička hůlková mě však duchapřítomně z vody vytáhla.

Výpust' prostějovského rybníka. V roce 1942 vypadala ovšem naprosto jinak, než dnes. Foto Milan Zatloukal, 2022.

Prostějovský rybník. V pozadí před nejnižším domem pro mě málem osudná výpust'. Foto Otto Horský, 2013

Detail rekonstruované výpusti prostějovského rybníka. Foto Otto Horský, 2021.

Nevím proč, ale jako dítě jsem se bál psů a leteckého náletu. Když jsem na Mlýnské ulici, která byla eldorádem mých dětských her, spatřil psa, utíkal jsem domů, co mi síly stačily. Dodnes mám před očima, jak za mnou běží buď lev, nebo pes bernardýn. Stačil jsem doběhnout do „forhausu“ našeho domu, jako řízená střela jsem přeletěl tři schody, co vedly na dvorek a spadl na kanál pod nimi.

Maminka uslyšela srdcervoucí řev. Když přiběhla na dvorek, ležel jsem na kanálu, na mně ten bernardýn a olizovat mi hlavu. Zřejmě si chtěl se mnou hrát, ale já se bál, že mě sežere. Takový jsem byl strašpytel. A když bombardovali prostějovské letiště, to jsem byl zase již o něco větší, ale stále maličký, vlezl jsem v kuchyni pod stůl v naději, že tam se mi nemůže nic zlého přihodit.

Hodně dost nebezpečné legrace jsem si jako malé dítě užil s tetou Broňou, nejmladší sestrou mé maminky. Byl jsem jako malé dítě častokrát na venkově u babičky, zatímco maminka zůstávala v Prostějově. Tak jsem tetu poprosil, aby mi něco o tom povykládala:

„No jéjej, Otičku, s Tebó bela taková sranda. To když jsi byl ještě v kočárko, tak sme se s děvčaty z vesnice načernile sazema a pak sem dostala nápad. Vetáhla sem tě z kočárko a i tebe celého načernila. Vepadal si jako opravdové černóšek. Pak jsem tě dala zpátky do kočárko a vozile sme tě po vesnici a všem okazovale. My černé, ty černý, no nikdo tomu nechtěl věřit. Jedna naše známá, Božena Krbálová, ona tak šepkala, se zděšeně podívala do kočárko a pravela:

„Podíváte se, ve švině, jak Otiček vepadá. Až přende matka, tak vám dá.“

Když se matka vrátila z pole, tedy vlastně ne moje matka, ale matka mojí matky, tedy moje milovaná babička Loníková, nemohla vyjít z údivu. Podívala se prý na Otička a řekla: „Ve švině, co ste to z Otička odělale?“

„Nic sme neodělale, me sme si jenom hrály na čerty.“

Tak mě potom Broňa strčila do strouhy, která se nacházela vzadu za domkem, a celého mě umyla. Voda byla ledová a prý jsem řval jako opravdový čert. Ale přežil jsem to ve zdraví, ani jsem se nenachladil.

Tato zvláštní příhoda mi byla v budoucnu připomínkou, že jedna z mých sudiček, když jsem se narodil, prý pravila, že voda se stane mým osudem. Voda, voda a zase voda. A nakonec se voda stala i mým povoláním.

Moje babička Marie Loníková a její poslední, šestá dcera, moje nejmilejší teta Broňa, ve Štětovicích v blízkosti města Vrbátek v roce 1945.

Když jsem byl o něco větší, to již na mě Broňa zkoušela i jed, jako to dělali moji starší bratři, když měli hlad a chtěli se zmocnit mého sousta. Ona to ale nedělala proto, chtěla se jen bavit, měla z toho vždy

velkou legraci. A tak dala na stůl jakýsi sáček hned vedle mého hrníčku kávy. Ihned mně to bylo podezřelé.

„Teto Broňo, co to je na tom stole?“

„No přece jed na myše.“

A otevřela sáček a dělala, jako že mi ten jed nasypala do kávy, tedy do cigorky s mlékem. Začal jsem strašně ječet, že se otrávím, a že to jíst nebudu. A že chci její hrníček kávy.

„Ale tam je taky jed na myše.“

Tak chci třetí, nebo čtvrtý hrníček.

„Ale všude je jed na myše.“

Tak chci pátý hrníček.

Broňa se strašně naštvála a zakřičela: „Poleb mě prdel, te šviňo, a žer!“

Taková byla teta Broňa.

Více vzpomínek z raného dětství mám na pobyt na venkově u babičky Loníkové ve Štětovicích a u tetičky Boži Chylové, starší sestry mé maminky, v Charvátce, než na Prostějově, mé rodiště. Jedna vzpomínka z Prostějova z roku 1944 ale je obzvláště živá. To když jsem si hrál s dětmi a s bratry na Mlýnské ulici a najednou se z Vodní ulice vynořil džíp a v něm nějací vojáci a německý důstojník. Neměl jsem nic jiného na práci, než vzít kámen a trefit jím do hlavy přímo toho důstojníka. Auto zastavilo, vojáci vyskákali a zřekovali mého staršího bratra Milana. Potom si nechali zavolat mého tatínka. Když to vezmu dnes tak, že byla německá okupace a mohli to považovat za

provokaci, za kterou se nemilosrdně zavíralo, jde mi mráz po zádech. A tak mě rodiče raději znova odvezli k babičce Loníkové do Štětovic, abych snad neprovedl zase nějakou nebezpečnou lumpárnu. To již byly poslední záchvěvy války, ale tím horší, neboť její ozvěny zasáhly i tuto malebnou vesnici. Pro úplnost uvádím, že obec Štětovice se nachází v okrese Prostějov, asi 1,5 km jiho východně od Vrbátek a trvale v ní žilo ke konci války necelých 300 obyvatel. Východně od obce teče říčka Blata, místo mých častých vodních radovánek. Na výše uvedené fotografii z roku 1956 je můj oblíbený děda Loník, povoláním obuvník, který se spolu s babičkou starali o polnosti a skromný dobytek. Za první světové války byl nasazen do rakousko-uherské armády a svým poutavým vyprávěním o bojích na Piavě, kde padly tisíce nasazených Čechů, obohacoval mé chvíle při pobytu po operaci středního ucha v Olomoucké nemocnici. Nejvíce mě zaujalo jeho povídání o bombardování domu na Piavě, kde jako vojín nocoval. Dům byl v troskách,

on to nějakým zázrakem přežil. Prý byl vyhozen tlakovou vlnou i s postelí oknem.

Obchod smíšeným zbožím, škola, hostinec „U Kvapilů“, náves. Štětovice 1929.

R. Rozmánek.

Pobyt u babičky na venkově byl pro mě hotovým eldorádem, zejména, když babička s dědečkem odešli pracovat na pole a zůstal jsem doma sám. Častokrát jsem chodil s kamarády za humna, což bylo prostředí vesnice za stodolami venkovských usedlostí. Tam na nás nebylo vidět a jako děti jsme si mohli dělat, co jsme chtěli. Nejraději jsme ale dělali „fakule“, neboli hořící pochodně. K jejich výrobě ovšem bylo zapotřebí mít dlouhé svíce. Protože za války bylo vše na příděl a elektrický proud večer vypínali kvůli leteckým náletům, babička šetřila doma jako svátost asi čtyřicet centimetrů dlouhé

kostelní svíce. A protože jsem měl svíce, základní to prostředek pro výrobu fakulí, neboť jsem je babičce vzal, stal jsem se mezi venkovskými chlapci velmi váženou a respektovanou osobou. Babička to brzy odhalila, ty moje malé loupeže, ale nic mi neřekla. Vlastně ano, řekla:

„Otíčku, tam v tom ‚kostnu‘ je šuplíček a v tom šuplíčku penízky. Kdykoliv budeš mít chuť na něco dobrého, sladkého, tak si z toho šuplíčku vezmi pár grošů a zajdi si do kvelbu.“

A tak jsem do „kvelbu“ častokrát chodíval. Prodavač si mě velmi oblíbil, vždy mi nějaké to cukrátko do papírového kornoutku z novin přidal a jako městské dítě z Prostějova mě považoval za mimořádného zákazníka. Díky mé milované babičce se ze mě stal ještě větší „mlsounek“ a tímto názvem mě sourozenci potom častokrát s oblibou častovali.

Moje babička mně dopřávala volnosti i ve večerních hodinách. Scházel jsem se s venkovskými chlapci vždy někde na smluveném místě a při zapálených loučích jsme si vykládali neuvěřitelné historky. Třeba tu, že ve vesnici jeden žid má hned u vchodu tajné propadliště, do něhož návštěvník spadne a napíchne se na bodce. On se potom živí jejich krví. Podobných historek, při nichž jsme se třepali hrůzou, jsme měli více.

Ale nebyla během mého venkovského pobytu vždy pohoda, zažil jsem i venkovské rvačky. Svoje privilegované postavení v tlupě dětí jsem si musel zasloužit a vybojovat. A tak si na mě jednou počíhal jeden venkovský spratek. Protože byl starší a silnější, utekl jsem raději

před ním, přeskočil vrata naší chaloupky a pod ochranou našeho velkého hafana jsem házel na spratka kamení. Ten to opětoval, ale přelézt plot se neodvážil. Všechna domácí zvířata byla mými věrnými kamarády a asi by mě v této bryndě nenechala.

Ke konci války tato vstoupila i na venkov. Do Štětovic dorazily kolony otrhaných rumunských vojáků s koňmi a povozy a Němce z vesnice vyhnali. Ale ani to vlastně nebylo zapotřebí, protože oni sami rychle pochopili, že je zle a raději včas ustoupili. Když si vzpomenu, že babička s dědečkem byli na poli a rumunští vojáci na cikánských povozech tažených koňmi si mě se zájmem prohlíželi, jak se po okolí potuluji, dodnes mě udivuje, že mě neukradli. Když se k nám do Štětovic vzápětí dostaly sovětské hordy, byla to ještě větší pohroma, než ty kolony otrhaných a vyhladovělých Rumunů. Vzpomínám si, jak do naší chaloupky vtrhli ruští vojáci s šikmými očima a začali křičet, že chtějí ovoce zavařené ve sklenicích. Asi to někde viděli a zachutnalo jim to. Babička však zavařené ovoce neměla. Nevěřili tomu a začali prohledávat celý domeček. Najednou našli kdesi v almaře pětilitrové sklenice s rajčaty a řvali ještě víc, že jim babička lhala a začali šermovat puškami. Ihned to otevřeli a sežrali a babičce dál vyhrožovali. Potom se osopili na dědečka a s rozkazem „davaj časy“ mu strhli hodinky z předloktí. Všiml jsem si, že jeden voják měl na ruce navlečeno alespoň osmero náramkových hodinek.

Po vesnici se vykládala historka, že jeden voják měl ve vaku na zádech několik ukradených budíků a uháněl po návsi na jízdním kole, které také někde ukradl, nebo řekněme, vzal si to jako válečnou

náhradu za osvobození. Když jeden z budíků začal zvonit, strašně se polekal, spadl z kola, shodil budík na zem a toho čerta v pytli raději rozstřílel na kusy. Nejhorším zážitkem pro mě ovšem bylo, když mi sebrali můj námořnický obleček, jímž jsem se lišil ve vesnici od všech ostatních kluků a byl jsem na něj patřičně hrdý. Nevím, k čemu jim to mohlo být dobré, když jsem byl tak maličký. V duchu jsem si říkal, že asi mají doma i malé vojáky a některý z nich si ho obleče. Později se k nám do chalupy dostavil nějaký ruský důstojník a omlouval se za všechno zlé, co se předtím přihodilo. On za to prý nemůže, ti vojáci nikdy nic v životě neměli, ba ani nic podobného neviděli, tak brali všechno, i když jim to k ničemu nebylo.

Moje další příhoda sice neznamenalala možnost utopení, ale po těžké operaci levého středního ucha, kdy chybělo málo, abych nezemřel, jsem se vypravil do kulaté vodní nádrže pro hasiče, která byla právě vypuštěná a neměl jsem nic jiného na práci, než běhat po šikmých stěnách stále dokola a sklouzával dolů na její dno. Můj zdravotní pooperační stav se totiž natolik zlepšil, že mě mohli navštívit v nemocnici moji rodiče, bratr Milan a několik tetiček. Jejich klábosení mě nebavilo. Proto jsem se v nestřeženém okamžiku vytratil s cílem prozkoumat okolí nemocniční budovy. Když bylo objeveno moje zmizení, bylo vyhlášeno pátrání. Teprve po drahé chvíli mě našli zcela zmoženého na dně této nádrže. Nemohl jsem udělat nic horšího. Pooperační stav po vysekání hluboké díry za levým uchem a odstranění tam usazeného hnisu zejména takovéto aktivity zakazoval. Tím jsem si prodloužil pobyt v nemocnici o dalších několik týdnů.

Když mě konečně z nemocnice propustili, s velkou radostí jsem se vypravil s rodiči a s bratrem Milanem do přírody do parku u řeky Hloučely. Voda mě přímo fascinovala. Voda byla díky suchu nízká, a tak jsem řeku po kamenech stále přeskakoval a radostně pokřikoval: „Já voděnku pekotil (*překročil*), jednu nožku namotil (*namočil*).“

Ihned druhý den se mi operované ucho opět zanítilo a musel jsem znovu do nemocnice. Nyní mně již nešlo o život, ale střední ucho mě potom zlobilo mnoho let a zánět se stal chronickým. Teprve v roce 1973, to mi již bylo třicet pět let, jsem se podrobil nové operaci. Ostravský primář ušního oddělení, doktor Jalůvka, mně ucho dal jakžtakž do pořádku. Nešlo o plastickou operaci. Stále mám za levým uchem malou sotva viditelnou jizvu, ale již ne velkou díru, která byla zřejmě v těch letech nezbytná k odstranění zánětu a k záchraně života.

ŽIVOTU NEBEZPEČNÁ ŘEKA OSTRAVICE

První opravdu vážná příhoda s vodou se mi stala na řece Ostravici v Ostravě u Muglinova, kde jsem dva roky jezdil každý týden v rámci vysokoškolské tělesné výchovy na kanoi. Psal se rok 1958. Řeka byla mimořádně rozvodněná, což zejména v jarních měsících po tání Beskydských sněhů a ledů bylo běžné. Někdy strhávala i mosty. Jízda na kanoi v ní byla proto velkým uměním. Ale měl jsem již velkou zkušenost, neboť během gymnaziálních studií jsem jezdil na Plumlovské přehradě na kajaku a nyní již druhý rok na kanoi pod vedením zkušeného instruktora.

Jenže v jedné chvíli, vzdálen dosti daleko od instruktora, blízko peřeje, mě uchvátil silný proud vody a kanoe se stala zcela neovladatelnou. Byl jsem vržen pod vyvrácený kmen při pravém okraji řeky. Kanoe uvízla v bohatých větvích stromu, převrátila se přímo na mě. Silný proud vody na ni tlačil, já byl pod ní a pod tím kmenem, takže mé pokusy vyplavat a zachránit si život byly zcela marné.

Naštěstí, jako zázrakem, voda náhle kanoi sebrala a odmrštila a já našel v poslední chvíli cestu ke svobodě. Držel jsem se jako zběsilý stromu a podařilo se mi vyručkovat se po kmeni na břeh. Když nad tím zpětně přemýšlím, dodnes nechápu, jak mě mohl dohlížející učitel pustit samého na vodu, a že mě vůbec nepostrádal.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Laškování se smrtí.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.